

VARHAISKASVATUKSEN SUBJEKTIIVISEN OIKEUDEN RAJAUKSEN, SUHDELUKUJEN MUUTOKSEN JA ASIAKASMAKSULAIN TOIMEENPANON VAIKUTUKSET TURUSSA TOTEUTETTAVAAN VARHAISKASVATUKSEEN

Toimialajohtaja Timo Jalonen, palvelualuejohtajat Maija-Liisa Rantanen, Vesa Kulmala ja Liliane Kjellman 1.4.2016:

1. Lapsen subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen

Varhaiskasvatustilain 11 a §:ää ja 11 b §:ää on muutettu 1.8.2016 lukien. Muutos koskee lapsen oikeutta saada kunnan järjestämää varhaiskasvatusta päiväkodissa tai perhepäivähoidossa eli niin kutsuttua subjektiivista oikeutta varhaiskasvatukseen.

Muutetun lain mukaan jokaisella lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa. Esiopetusikäisellä lapsella, jonka subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus on 20 tuntia, ei ole oikeutta esiopetuksen lisäksi järjestettävään osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen. Lapsella on kuitenkin oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen sekä esiopetusta täydentävään osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen, mikäli lapsen vanhemmat tai muut huoltajat työskentelevät kokoaikaisesti taikka opiskelevat päätoimisesti, toimivat yrittäjänä tai ovat omassa työssä. Lapsella on lisäksi oikeus tarpeen mukaan 20 tuntia laajempaan varhaiskasvatukseen vanhemman osa-aikaisen tai väliaikaisen työssäkäynnin, työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen, kuntoutuksen tai muun vastaavan syyn vuoksi. Varhaiskasvatus on kuitenkin aina järjestettävä nykyisen laajuutena, jos se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia taikka se on muutoin lapsen edun mukaista.

Varhaiskasvatusoikeuden laajuuden muutokset eivät saa johtaa siihen, että varhaiskasvatuksen aloittanut lapsi joutuu muuttamaan varhaiskasvatuspaikkaa muutoksen seurauksena. Oikeus samaan paikkaan säilyy päiväkodissa ja mahdollisuuksien mukaan perhepäivähoidossa. Osa-aikainen varhaiskasvatus järjestetään lapselle lapsen vanhemman tai muun huoltajan valinnan mukaan joko päivittäin osapäiväisesti tai osaviikkoisesti.

Vastaavat muutokset on tehty myös lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain yksityisen hoidon tukea koskevaan sääntelyyn. Yksityisen hoidon tukena maksetaan pääsääntöisesti alemmaa tukea. Vastaavasti lapsesta ei pääsääntöisesti makseta yksityisen hoidon tukea lainkaan tapauksissa, joissa oikeutta esiopetuksen ja perusopetuksen lisäksi järjestettävään varhaiskasvatukseen ei olisi. Suurempaa yksityisen hoidon tukea maksetaan, jos lapsella olisi oikeus 20 tuntia laajempaan varhaiskasvatukseen.

Yksityisen hoidon tukeen kuuluu nykyiseen tapaan hoitoraha ja tulosidonnainen hoitolisä, joita korotetaan kuntalisällä, jos tuen rahoituksesta vastaava kunta on niin päättänyt. Tapauksissa, joissa yksityisen hoidon tuen hoitorahaa maksetaan 20 viikkotunnin varhaiskasvatusoikeutta vastaavasti, on myös hoitolisän määrä puolet siitä, mikä sen määrä muutoin olisi.

Muutoksella ei rajoiteta lapsen hoitopäivän pituutta yksityisessä hoidossa. Perhe voi sopia esimerkiksi lapsen kokopäiväisestä hoidosta yksityisessä päivähoitopaikassa, mutta Kela maksaa yksityisen hoidon tukea sen mukaan, kuinka laaja varhaiskasvatusoikeus perheellä on.

Kela selvittää varhaiskasvatusoikeuden laajuuden niiden lasten osalta, joista maksetaan yksityisen hoidon tukea. Lain mukaan määräytyvä varhaiskasvatusoikeus määrittää Kelan maksaman yksityisen hoidon tuen suuruuden siten

myös niissä kunnissa, jotka eivät muutoin ole rajaamassa lapsen varhaiskasvatusoikeutta.

Rajauksen piiriin kuuluvat lapset Turussa

Turussa noin 20 – 22 % varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevista lapsista arvioidaan olevan varhaiskasvatusoikeuden rajauksen piirissä.

	Kunnallinen varhais- kasvatus	Yksityinen varhaiskasvatus
Äitiys- ja vanhempainvapaalla olevien lapset	230	124
Työttömien lapset	174	107
Vieraskieliset lapset	276	87
Muut lapsi- ja perhekohtaiset syyt (lähinnä sosiaaliset syyt)	240	53
Yhteensä	920	371

Karkeasti arvioiden reilusti puolet kotona olevien vanhempien lapsista käyttää tällä hetkellä kokopäiväistä hoitopaikkaa, osa 11 tai 16 päivän laajuista kokopäiväistä varhaiskasvatusta ja pieni osa osa-aikaista varhaiskasvatusta. Kaikkien lasten kohdalla rajaus ei siten muuttaisi oleellisesti varhaiskasvatusaikaa nykyisestä.

Valtakunnallisissa laskelmissa on arvioitu, että 20 tunnin osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen siirtyy 6,7 % kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista. Edelleen on arvioitu, että kokoaikainen varhaiskasvatus jatkuisi 2,8 %:lla lapsista lapsen tarpeen tai perheen olosuhteiden vuoksi. Arvioiden mukaan kokoaikainen varhaiskasvatus jatkuisi niin ikään 0,7 %:lla lapsista, joiden vanhemmat ovat alle kahden kuukauden työttömyysjaksolla.

Subjekttiivisen oikeuden rajaamisen linjaaminen kuntatasolla

Kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on 1.8.2016 alkaen oikeus 20 tunnin varhaiskasvatukseen viikossa. Kunnalla on velvollisuus tarjota lapselle mahdollisuus osallistua lapsen vanhempien tai muiden huoltajien päätöksen mukaisesti joko osapäiväiseen tai osaviikkoiseen varhaiskasvatukseen. Kunta voi kuitenkin päättää lapsikohtaisesti määrääjäksi tarkemmat säännölliset varhaiskasvatuksen toiminta-ajat. Vanhemmilla tai lapsen muilla huoltajilla on oikeus valita kunnan tarjoamista vaihtoehdoista lapselleen ja perheelle sopivin vaihtoehto.

Varhaiskasvatuspaikkaa haettaessa lapsen huoltajat voivat hakea subjekttiivisen varhaiskasvatusoikeuden rajoittamisen piiriin kuuluvalla lapselle oikeutta laajempaan kuin 20 viikkotunnin varhaiskasvatukseen esittämällä selvityksen laajemman tai kokopäiväisen varhaiskasvatuksen edellytyksistä. Lapsen ja perheen tilanteen ja tarpeen mukaan neuvotellaan, mikä varhaiskasvatuksen muoto ja laajuus on.

Uusien asiakasperheiden kohdalla neuvottelu käydään huoltajien ja varhaiskasvatuksen palveluohjauksen kesken. Palveluiden piirissä olevien lasten varhaiskasvatusoikeutta arvioidaan lapsen tai perheiden tilanteen muuttuessa siinä päivähoitoyksikössä, jossa lapsi on jo hoidossa. Vanhempi tai huoltaja on velvollinen ilmoittamaan varhaiskasvatusoikeuden laajuuteen vaikuttavissa seikoissa tapahtuvista olennaisista muutoksista. Kuntalaisten tasa-arvoisen kohtelun turvaamiseksi tulee Turussa kaupunkitasolla laatia linjaukset, jotka määrittelevät yleisellä tasolla varhaiskasvatusoikeuden laajuuden ja perusteet laajemman varhaiskasvatusoikeuden myöntämiseksi.

Lain hengen mukaisesti kynnys kokopäiväisen varhaiskasvatuksen järjestämiselle tulee olla matala. Kun lapsen varhaiskasvatusoikeuden laajuutta arvioidaan, tarkastellaan tilannetta niiden lapsen vanhempien tai muiden huoltajien osalta, jotka asuvat lapsen kanssa. Lapsen vanhempien tai muiden huoltajien asuessa erillään etenkin niin kutsutun jaetun asumisen tilanteissa, lapsen varhaiskasvatuksen tarvetta voidaan joutua arvioimaan erikseen kummankin vanhemman kannalta.

Vaikutusten arviointi

Lapsen kannalta pysyvät, jatkuvat ihmissuhteet ovat suotuisan kehityksen kannalta tärkeitä, minkä vuoksi lasten varhaiskasvatusaikojen ja etenkin lapsiryhmän toistuvia muutoksia tulee välttää. Saman päiväkotipaikan säilyminen varhaiskasvatusajan muutoksesta huolimatta turvaa myös lapsen suotuisan kehityksen kannalta tärkeitä pysyviä ja jatkuvia ihmissuhteita sekä ehkäisee arjen muutoksia. Perhepäivähoidossa varhaiskasvatuspaikka pyrittäisiin pitämään samana varhaiskasvatusoikeuden laajuuden muuttuessa. Aina tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, sillä laajuuden vaihtelulla on vaikutus perhepäivähoitajan palkkaan.

Lapsen edun tulee olla ensisijainen varhaiskasvatusoikeuden muutoksen mukaista toimintaa järjestettäessä. Lapsen säännöllinen osallistuminen varhaiskasvatukseen antaa suotuisan lähtökohdan lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle ja oppimiselle, oppimisvaikeuksien ehkäisemiselle, vertaissuhteiden muodostumiselle ja laissa varhaiskasvatuksen toiminnalle asetettujen tavoitteiden toteutumiselle. Järjestämistavasta riippumatta laissa säädettyjen varhaiskasvatuksen tavoitteiden tulee toteutua myös osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa. Lapsikohtaiset tavoitteet kirjataan ja niiden toteutumista arvioidaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa.

Epätasa-arvoa yksityisessä ja kunnallisessa hoidossa olevien lasten välillä saattaa aiheuttaa se, että tilanteessa, jossa lapsi on oikeutettu vain osa-aikaiseen tai -päiväiseen varhaiskasvatukseen, on mahdollista, että yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevan lapsen huoltaja tai vanhempi voi säilyttää lapsen kokoaikaisen varhaiskasvatuspaikan maksamalla itse enemmän varhaiskasvatuspaikasta. Tätä mahdollisuutta kunnallisessa varhaiskasvatuksessa ei ole. Lisäksi kunnat ovat tehneet uusien säännösten osalta itsenäisiä ratkaisuja. Turun seutukunnalla osa kunnista on jo päättänyt varhaiskasvatusoikeuden rajaamisesta, osa taas on päättänyt olla rajaamatta. Seutukuntayhteistyössä kuntien päätökset tulee huomioida päivähoitopaikkoja myytäessä ja ostettaessa.

Varhaiskasvatukseen ottamisesta ja varhaiskasvatusoikeuden laajuudesta tehdään hallintopäätös. Lain mukaan päätökseen saa hakea muutosta mm. siltä osin, kuin se koskee varhaiskasvatusoikeuden laajuutta ja laajuuden muuttamista. Muutoksenhaku varhaiskasvatukseen ottamista koskeviin päätöksiin saattaa uuden lain myötä hieman kasvaa, ja aluehallintovirastojen varhaiskasvatukseen liittyvät valvonta- ja neuvontatehtävät saattavat jossain määrin lisääntyä.

Kuntalaiskysely subjektiivisen oikeuden rajauksesta

Turun kaupungin nettisivuilla on 1. – 19.2.2016 ollut avoinna subjektiivista päivähoito-oikeutta koskeva kuntalaiskysely. Vastaajia oli yhteensä 1 697, joista ruotsinkielisiä oli 89.

Kyselyssä selvitettiin kuntalaisten mielipidettä subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisesta ja 20 tunnin varhaiskasvatusoikeuden riittävydestä. Lisäksi kuntalaisilta kysyttiin, millaisen 20 tunnin laajuisen varhaiskasvatusmuodon he valitsisivat ja valitsisivatko he avoimen palvelun 20 tunnin varhaiskasvatusoikeuden sijasta, mikäli avoimet palvelut olisivat maksuttomia.

Taloudelliset vaikutukset

Kustannusvaikutuksia arvioitaessa tulee huomioida, että perheiden valintoja subjektiivista varhaiskasvatusoikeutta rajattaessa ei voida ennustaa. Osa perheistä, kuten nykyisinkin, ei käyttäisi oikeuttaan kunnan järjestämään varhaiskasvatukseen, vaan valitsisi lasten hoitamisen kotona kotihoidon tuella tai yksityisen hoidon tuella yksityisen palvelun tuottajan järjestämässä varhaiskasvatuksessa.

Valtakunnan tasolla säästöjä arvioidaan syntyvän noin 10 800 lapsen varhaiskasvatusoikeuden muutoksen myötä, jolloin vuosittaiset valtionosuusjärjestelmän mukaiset kokonaissäästöt olisivat noin 62 miljoonaa euroa. Turussa kustannussäästöjä mahdollisesta rajauksesta arvioidaan kertyvän vuositasolla 1,25 miljoonaa euroa.

2. Varhaiskasvatuksen suhdeluvun kasvattaminen

Lasten päivähoidosta annettua asetusta on 1.8.2016 lukien muutettu siten, että yli 3-vuotiaiden lasten ja kasvattajien määrän suhde muuttuu 1/7:sta 1/8:aan. Varhaiskasvatuslain mukaan päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea hoito- ja kasvatustehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia. Päiväkotiryhmissä on pääsääntöisesti kolme hoito- ja kasvatushenkilöä, joten päivähoidosta annetun asetuksen muutoksen myötä ryhmäkoko on mahdollista kasvattaa kolmella lapsella 21 lapsesta 24 lapseen. Alle 3-vuotiaiden lasten henkilöstön suhteeseen ei ole tehty muutoksia, joten se on edelleen 1/4. Myöskään perhepäivähoidon osalta ei ole tehty muutoksia.

Mikäli suhdelukua muutetaan, se tehostaa kuntien ja yksityisten toimijoiden varhaiskasvatuksen toteuttamista, koska lapsia voidaan ottaa toimintayksiköihin ja lapsiryhmiin nykyistä enemmän kasvattajia kohden. Turussa päiväkotien tilat eivät kuitenkaan mahdollista lisälapsien sijoittamista kuin harvoihin toimipaikkoihin ja ryhmiin, koska päiväkotitilat on rakennettu aiemmin voimassa olleiden mitoitusten ja suunnitteluohjeiden pohjalta. Lasten määrää rajoittaa mm. asumisterveysasetuksen 10 §, jonka mukaisesti ulkoilmavirran tulee olla päiväkodissa käytön aikana pääsääntöisesti vähintään kuusi litraa sekunnissa henkilöä kohden. Ympäristöterveydenhuolto on ehtinyt selvittää 1.4.2016 mennessä vain noin joka neljännen päiväkodin tilanteen. Näistä vain yhteen olisi mahdollisuus ottaa lisää lapsia ryhmiin. Kokonaisuudessaan tällaisia tiloja tulee ehkä olemaan 4-8.

Turussa lain sallimaa suhdeluvun muutosta ei siten voida toteuttaa täysimääräisesti lapsimäärää lisäämällä. Suhdelukua on mahdollista muuttaa henkilöstömäärää vähentämällä, jolloin päiväkoteihin jää laskennallisesti tyhjiä paikkoja.

Toinen vaihtoehto on, että 21 lapsen ryhmästä vähennettäisiin yksi aikuinen. Tämän kokoisia lapsiryhmiä on 1.4.2016 yhteensä 136. Tällöin voitaisiin vähentää 136 henkilötyövuotta, jonka kustannusvaikutus on 4,9 miljoonaa euroa. Kun näiden ryhmien paikkaluku vähenisi samaan aikaan viidellä (21 > 16), jouduttaisiin vähentämään 680 hoitopaikkaa. Tällaisen hoitopaikkamäärän vähentäminen ei käytännössä onnistu, koska kaupungin väestönkasvusta johtuen päivähoidon kysyntä on edelleen laajaa. Tämä vaihtoehto pitää toteuttamiskelvottomana hylätä.

Turussa on paljon kunnallisia ja yksityisiä päiväkotitiloja, jotka on muunnettu päiväkotikäyttöön muusta käyttötarkoituksesta ja joissa on tästä syystä käyttö-

rajoitteita. Lisäksi päiväkodeissa on 3 vuotta täyttäneitä lapsia, jotka tarvitsevat pienemmän ryhmän kasvun ja oppimisen tukemiseen johtuvista syistä. Siten taloudelliset hyödyt, jotka suhdeluvun muuttaminen mahdollistaa, eivät toteudu täysimääräisinä pitkälläkään aikavälillä. Tilanne on samankaltainen sekä kaupungin että yksityisissä päiväkodeissa. Kuntalaisten tasapuolisen kohtelun näkökulmasta ei ole perusteltua järjestää palvelua niin, että osassa rakennuksista noudatettaisiin suhdelukua 1/7 ja osassa 1/8 sen mukaan, miten em. ilmanvaihdolle asetetut normit sattuvat toteutumaan.

Toisaalta suhdeluvun kasvattaminen mahdollistaisi sen, että nykyistä tiukkaa normia voidaan soveltaa tilapäisesti nykyistä väljemmin. Tälläkin hetkellä joudutaan suhdelukua tarkastelemaan säädettyä väljemmin, jos tilat tai lasten varhaiserityiskasvatuksen tarpeet eivät mahdollista asetuksen mukaista suhdelukua.

Vaikutusten arviointi

Lasten määrän kasvaessa lapsiryhmissä ja toimintayksiköissä lasten vuorovaikutussuhteiden kokonaismäärä varhaiskasvatuspäivän aikana kasvaisi sekä toisiin lapsiin että aikuisiin. Samalla se vähentäisi henkilökunnan mahdollisuuksia jokaisen lapsen yksilölliseen ja lapsiryhmän tarpeenmukaiseen kohtaamiseen, huomioimiseen, havainnoimiseen sekä kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Nämä seikat saattaisivat vaikuttaa lapsen kognitiiviseen, sosiaaliseen ja emotionaaliseen kehitykseen sekä sitä kautta myöhempään koulumenestykseen.

Kun lasten määrä toimintayksiköissä ja lapsiryhmissä kasvaisi, edellytettäisiin johtajalta ja hoito- ja kasvatushenkilöstöltä nykyistä tarkempaa toiminnan järjestelemistä, suunnittelua ja arvioimista sekä pedagogisten toimintakäytäntöjen tarkastelua, jotta kaikkien lasten tarpeisiin pystyttäisiin vastaamaan ja varhaiskasvatuksen tavoitteet yksilö- ja lapsiryhmätasolla saavutettaisiin. Varhaiskasvatustavan mukaisesti jokaiselle lapselle laaditaan henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon toteuttamiseksi, joten tehtävien lapsikohtaisten suunnitelmien määrä lapsiryhmätasolla tai toimintayksikkötasolla kasvaisi lasten määrän lisääntymisen johdosta, samoin niiden vanhempien määrä, joiden kanssa henkilöstön tulisi olla yhteistyössä muun muassa lapsikohtaisten suunnitelmien laatimisessa ja lapsen kehityksen tukemisessa.

Lisäksi suhdeluvun muutoksella voisi olla vaikutusta henkilöstön jaksamiseen työssä, työhyvinvointiin ja -motivaatioon sekä alan vetovoimaisuuteen ja alalta poishakeutumiseen. Suhdeluvun muutos vähentäisi varhaiskasvatuksessa tarvittavan henkilöstön määrää.

Taloudelliset vaikutukset

Asetusmuutoksen valmisteluaineistossa todetaan, että suhdeluvun muutoksesta johtuvat suorat palkkakustannuksien vähennykset kunnissa ovat vuositasolla arviolta 59,1 miljoonaa euroa. Lisäksi säästöjä syntyy tilakustannuksista, joiden osalta on arvioitu säästökäsi 7,8 miljoonaa euroa eli 50 % arvioidusta maksimisäästöstä, joka olisi noin 15,5 miljoonaa euroa. Kokonaissäästöarvio on yhteensä noin 66,9 miljoonaa euroa. Laskelmassa on huomioitu subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden muutos, erityisen tuen tarpeessa olevat lapset sekä henkilöstörakenne. Säästöarvioon ei ole sisällytetty sitä, että palkkauskulujen lisäksi lisäsäästöjä tulee myös muista henkilöstömenoista, kun henkilöstön määrä pienenee.

Valmisteluaineiston mukaan myös kuntien tarve uusiin tilainvestointeihin vähenee. Jos säästöarvio suhteutetaan väestömäärään, Turussa voitaisiin säästää jopa 2,2 miljoonaa euroa vuositasolla. Nykyisellä rakennuskannalla suhdeluvun kasvattamisesta tulee tässä tilanteessa enintään muutaman sadantuhannen euron säästöt.

Suhdeluvun muutos vaikuttaa myös peruspalvelujen valtionosuuksiin. Vuonna 2016 arvioitu säästö on noin 25,2 miljoonaa euroa, josta valtionosuus on noin 6,470 miljoonaa 25,72 %:n valtionosuusprosentilla laskettuna ja kuntien omarahoitusosuus noin 18,730 miljoonaa euroa. Vuonna 2017 säästö on noin 62,4 miljoonaa euroa, josta valtionosuus on noin 16,042 miljoonaa 25,72 %:n valtionosuusprosentilla laskettuna ja kuntien omarahoitusosuus noin 46,358 miljoonaa euroa. Turun osalta valtionosuudet vähenevät vuonna 2016 noin 450 000 euroa ja vuonna 2017 noin 1,1 miljoonaa euroa.

Jotta suhdelukua voitaisiin laajasti kasvattaa, pitäisi sekä kunnan että yksityisen käytössä olevaa rakennuskantaa merkittävästi uusia. Tällä olisi kannustava vaikutus siihen, että ryhdyttäisiin tuottavuutta lisääviin investointeihin.

3. Uuden varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain toimeenpano

Lakiesityksen pääasiallinen sisältö

Maan hallitus edellyttää muutoksia varhaiskasvatuksesta perittäviin asiakasmaksuihin. Asiakasmaksuja tulee muuttaa siten, että kuntien maksutulot nousisivat vuodesta 2017 alkaen yhteensä 54 miljoonaa euroa. Hallitus on päättänyt toteuttaa muutokset valmistelemalla uuden varhaismaksuja koskevan lain, jossa säädettäisiin kunnan järjestämässä päiväkotij- ja perhepäivähoidossa perittävistä asiakasmaksuista. Asiakasmaksulakia koskeva luonnos hallituksen esitykseksi on ollut lausunnoilla ja se hyväksyttäneen keväällä 2016. Asiakasmaksulaki tulisi myös voimaan 1.8.2016. Hallituksen esitystä ei ole edes annettu 1.4.2016 mennessä.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaissa säädettäisiin kunnan järjestämässä päiväkotij- ja perhepäivähoidossa perittävistä asiakasmaksuista. Muusta kunnan järjestämästä varhaiskasvatuksesta, esimerkiksi leikkitoiminnasta ja muista avoimista varhaiskasvatuspalveluista sekä tilapäisesti järjestettävästä varhaiskasvatuksesta kunta voisi periä päättämänsä asiakasmaksun. Esitys pohjautuu voimassa oleviin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain ja -asetuksen asiakasmaksuja koskeviin säännöksiin. Maksu määräytyisi edelleen perheen koon ja tulojen sekä varhaiskasvatuksessa vietetyn ajan perusteella. Myös maksun määräämisen perusteena olevat tulot säilyisivät ennallaan. Asia tulee eduskunnan käsittelyyn maaliskuussa 2016. Oletettava on, että eduskunta tulee hallituspuolueiden kansanedustajien tuella hyväksymään asiakasmaksulain. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1.8.2016.

Hallitusohjelman edellyttämä kuntien 54 miljoonan suuruinen maksutulon lisäys on toteutettu pääosin siten, että nykyistä enimmäismaksua korotetaan 22 %. Esityksen pohjautuminen aikaisempaan asiakasmaksulainsäädäntöön on nähty hyvänä. Kuntien ja myös Turun on näin ollen mahdollista hyödyntää olemassa olevia tietojärjestelmiä ja prosesseja mahdollisesti muuttuvassa tilanteessa. Velkaantuvan kuntatalouden näkökulmasta maksujen korotus on perusteltua.

Nykyisen enimmäismaksun alle jääviä maksuja esitetään korotettavaksi hienman. Toisaalta maksun määräämisen perusteena olevia tulorajoja esitetään korotettaviksi siten, että pienituloisten yhden ja kahden lapsen yksinhuoltajien asiakasmaksut pienenevät jonkin verran. Tämä parantaisi yksinhuoltajien edellytyksiä ottaa työtä vastaan. Kaikkein pienituloisimpien kotitalouksien päivähoitomaksut joko nousisivat tai laskisivat niin vähäisessä määrin, että sillä ei ole mitään tosiasiallista merkitystä kaupungin talouteen.

Toisesta lapsesta perittävä maksu olisi aina enintään 90 % ensimmäisen lapsen kokoaikaisesta maksusta. Seuraavien lasten maksu olisi edelleen 20 % nuorimman lapsen maksusta.

merkittävän maksuosuuden, minkä jälkeen voi kysyä, onko palveluseteli tämän jälkeen todellinen vaihtoehto perheelle.

Liite 5

Asiakasmaksun vaikutus palvelusetelillä järjestettävään päivähoitoon

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1.8.2016. Esityksen 22 §:n siirtymäsäännöksissä mainitaan kuitenkin, että uudet säännökset voidaan ottaa käyttöön viimeistään 1.1.2017. Tällöin kuitenkin niiden asiakasmaksujen osalta, jotka tulisivat lain mukaan pienentymään 1.8.2016 alkaen, tulisi liikaa määrätty maksu palauttaa asiakkaille. Takaisinmaksusäännös aiheuttaisi käytännössä kaikkien päivähoitomaksujen tarkistamisen uudelleen 1.8. – 31.12.2016 välisenä aikana joka kuukauden osalta. Tarkistaminen aiheuttaisi Turussa kaksinkertaisen työn ja merkittävän työpanoksen kohdentamisen tarkistamiseen.

Mikäli kaupunki haluaisi poiketa ehdotetuista päivähoitomaksuista, tulisi muutokset tehdä prosenttiperusteisesti eikä euromääräisenä, koska tietojärjestelmä ei taivu euromääräisiin alennuksiin.

Taloudelliset vaikutukset

Päivähoitomaksuja on korotettu viimeksi 1.8.2014. Perinteisesti maksuja tarkistetaan kahden vuoden välein, joten maksuja ja tuloeroja koskeva indeksikorotus tulisi voimaan 1.8.2016 lukien.

Turussa uusi varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain toimeenpano sellaisenaan tarkoittaisi yhteensä 1,6 miljoonan euron maksukertymän lisäystä ja toisaalta säästöä palvelusetelimenoista vuositasolla. Mikäli Turku luopuisi kokonaan edellä kerrotuista avoimen kerhotoiminnan maksuista, tulovähennys olisi 175 000 euroa vuodessa. Toisaalta ohjausvaikutus kevyempiin palvelumuu-
toihin on menoja alentava, mikäli kerhotoiminnan suosio kasvaa.

4. Kuusikkokuntien ratkaisut liittyen esitettyihin muutoksiin

Kuusikkokunnista Espoo, Helsinki ja Tampere ovat päättäneet, että ne eivät rajaa varhaiskasvatusoikeutta eivätkä ota käyttöön suhdelukumuutosta. Vantaa on päättänyt rajata varhaiskasvatusoikeutta, mutta ei lähde kasvattamaan lasten ja henkilöstön välisiä suhdelukuja. Oulu on päättänyt sekä rajaamaan varhaiskasvatusoikeutta, että kasvattamaan lasten ja aikuisten välistä suhdelukua.

5. Yhteenveto

- Sivistystoimialan arvion mukaan subjektiivisen oikeuden rajaaminen tuo vuositasolla säästöjä 1,25 miljoonaa euroa. Henkilötyövuosien vähennys on 12.
- Suhdeluvun kasvattaminen mahdollistaa joustavamman ja tehokkaamman toimintatavan, mikäli tilat ja varhaiserityiskasvatuksen rajoitukset tämän mahdollistavat. Suurena haasteena on, että vanhat päiväkotirakennukset ja erityisesti muut päiväkotikäyttöön otetut tilat eivät mahdollista lapsimäärän kasvattamista. Ongelma on samanlainen sekä kunnallisessa että yksityisessä päivähoitossa. Suhdeluvun kasvattaminen kannustaa kuitenkin päivähoitoa toteuttajia tekemään uusia päiväkotinvestointeja. Sivistystoimiala arvioi, että suhdeluvun kasvun toteuttaminen vähentää menoja 0,2 miljoonaa euroa vuodessa.
- Asiakasmaksulaki on vielä päättämättä. Jos laki säädetään hallituksen esittämällä tavalla, on ratkaisulla palvelusetelimenoja vähentävä ja maksutuloja lisäävä vaikutus. Saatava nettohyöty on 1,6 miljoonaa euroa vuositasolla. Asiakasmaksulaki on teknisesti helppo toteuttaa nykyisessä varhaiskasvatuksen tietojärjestelmässä.

- Vuoden 2016 talousarviossa päivähoidon järjestämiseen on noin 2 miljoonaa euroa liian vähän rahaa. Talousarvioesitys laadittiin siitä näkökulmasta, että esitetyt leikkaukset tullaan toteuttamaan. Osa puuttuvasta määrästä voidaan saada toimialan sisältä menoja uudelleen kohdentamalla, mutta loput pitäisi saada edellä esitetyt toimenpiteet toteuttamalla tai lisärahoituksella. Vuoden 2015 aikana palvelujen kysyntä kasvoi 250 lapsen verran. Vuoden 2016 aikana palvelujen kysynnän kasvun arvellaan olevan samalla tasolla.

LIITTEET

Liite 1	Subjekttiivinen päivähoito-oikeus. Kuntalaiskysely 2016.
Liite 2	Selvitys avoimien varhaiskasvatuspalveluiden toimintamuodoista
Liite 3	Maksuluokkataulukot, palvelun piirissä olevat lapset tai perheet
Liite 4	Päivähoitomaksujen muutos eri tuloryhmissä tällä hetkellä, tehtävän indeksikorotuksen jälkeen ja maksuasetuksen täysimääräisen toteuttamisen jälkeen
Liite 5	Asiakasmaksun vaikutus palvelusetelillä järjestettävään päivähoitoon

**Subjekttiivinen päivähoito-oikeus
Kuntalaiskysely 2016**

Johdanto

Kysely oli avoinna www.turku.fi-sivuilla 1.-19.2.2016 suomeksi ja ruotsiksi. Vastaajia oli yhteensä 1697, joista ruotsinkielisiä 89. Vastauksia oli tulostettuna yhteensä 170 sivua.

Alla olevissa taulukoissa on vastauksia tarkasteltu vastaajan taustatietojen (kysymys 2) mukaisesti

Kysymys 3. Lapseni kuuluu lain mukaan mielestäni

Lapsi tällä hetkellä	20 h varhaiskasvatus-oikeus	Kokopäivähoito (työ/opiskelu)	Kokopäivähoito (laajennettu oikeus)
Kokopäivähoito	5,38 %	82,89 %	12,74 %
Osapäivähoito	50,68 %	36,99 %	12,33 %
Osaviikkohoito	32,54 %	54,44 %	13,02 %
Avoimet vk-palvelut	54,24 %	28,81 %	16,95 %
Kotona	39,68 %	40,48 %	19,84 %

Kysymys 5. Mitä mieltä olet yleensä siitä, että subjektiivista päivähoito-oikeutta rajataan?

Lapsi tällä hetkellä	Pidän hyvänä	En pidä hyvänä	En osaa sanoa	Muu
Kokopäivähoito	25,66 %	62,73 %	7,49 %	4,12 %
Osapäivähoito	36,48 %	54,05 %	8,11 %	1,35 %
Osaviikkohoito	25,51 %	60,52 %	8,5 %	5,87 %
Avoimet vk-palvelut	37,7 %	50,82 %	9,84 %	1,64 %
Kotona	35,38 %	53,85 %	8,46 %	2,31 %

Kysymys 6. Pidätkö 20 tunnin varhaiskasvatusoikeutta yleisesti riittävänä, kun toinen vanhemmista on kotona?

Lapsi tällä hetkellä	Kyllä	Ei
Kokopäivähoito	45,81 %	54,19 %
Osapäivähoito	55,41 %	44,59 %
Osaviikkohoito	51,18 %	48,82 %
Avoimet vk-palvelut	65 %	35 %
Kotona	56,92 %	43,08 %

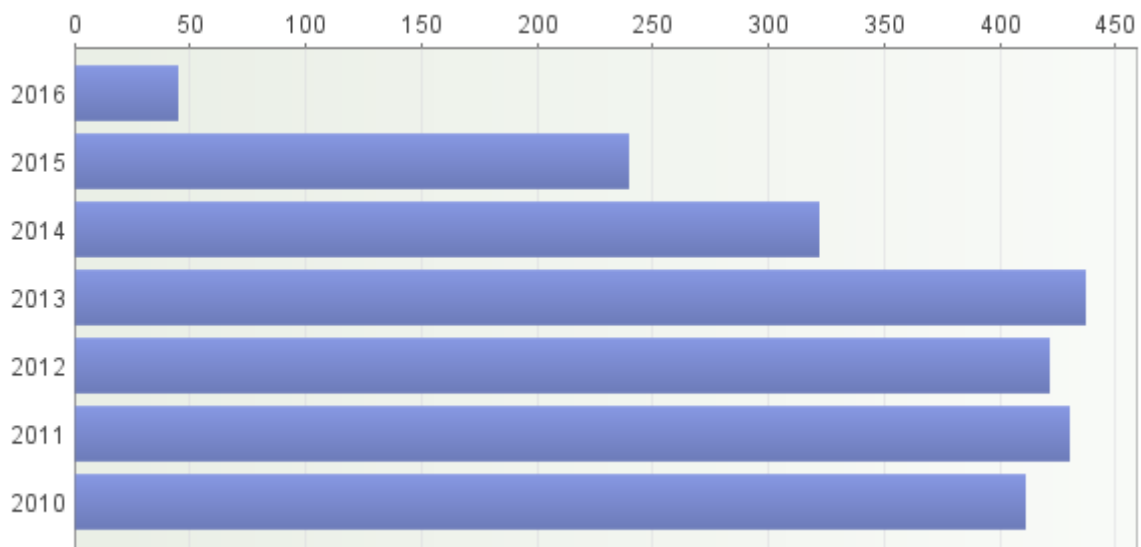
Kysymys 8. Mikäli oikeutta rajataan, minkälaisen hoitomuodon valitsit?

Lapsi tällä hetkellä	4 h päivässä	osaviikkoinen	En osaa sanoa
Kokopäivähoito	18,21 %	22,48 %	59,31 %
Osapäivähoito	41,1 %	19,18 %	39,73 %
Osaviikkohoito	8,81 %	57,14 %	34,04 %
Avoimet vk-palvelut	17,24 %	15,52 %	67,24 %
Kotona	31,78 %	22,83 %	62,2 %

Kysymys 9. Mikäli varhaiskasvatuksen avoimet palvelut (leikkipuistot, kerhot) olisivat maksuttomia, valitsitko avoimen palvelun 20 tunnin varhaiskasvatusoikeuden sijasta?

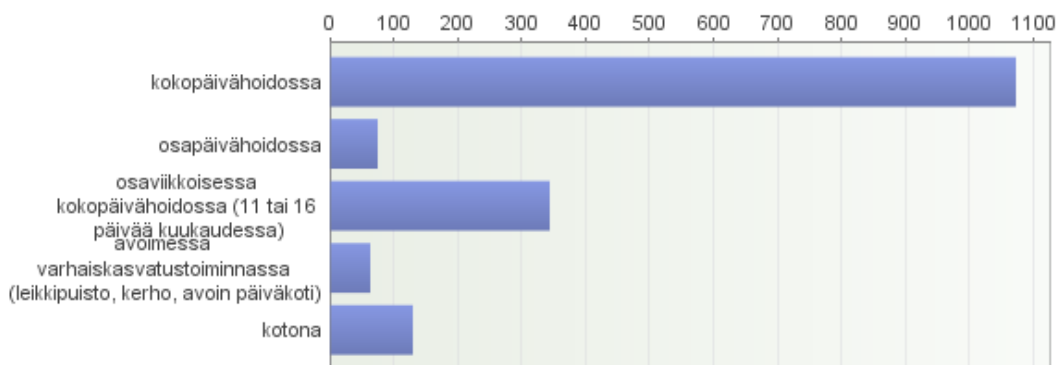
Lapsi tällä hetkellä	Kyllä	Ei	En osaa sanoa
Kokopäivähoito	14,4 %	42,61 %	43 %
Osapäivähoito	14,86 %	55,41 %	29,73 %
Osaviikkohoito	10,61 %	52,12 %	37,27 %
Avoimet vk-palvelut	50,82 %	18,03 %	31,15 %
Kotona	31,78 %	33,33 %	34,88 %

1. Lapseni/ lasteni syntymäajat (vastaajia 1667)

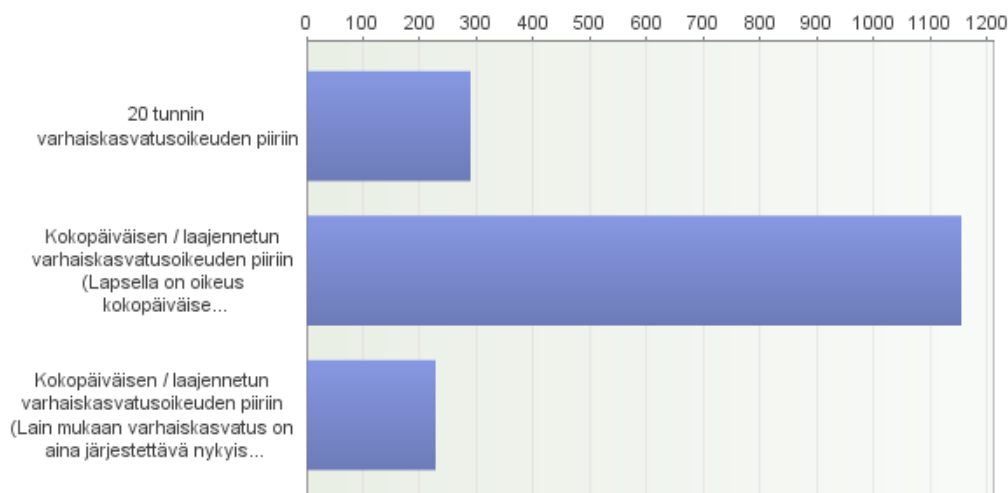

Kysely koskee yhteensä 2305 lasta, sillä huoltajilla oli mahdollisuus valita jokaisen alle kouluikäisen lapsen syntymävuosi vaihtoehdoista. 30 vastaajaa jättänyt kysymyksen vastaamatta.

2. Onko lapsesi tällä hetkellä päivähoitopalvelujen piirissä? (vastaajia 1679)

3. Kuuluvatko lapsesi lain mukaan mielestäsi (vastaajia 1665)

Kysymys 4.

Mikäli vastasit edelliseen kysymykseen viimeisen vaihtoehdon, mikä on syy lapsen laajennettuun varhaiskasvatusoikeuteen?

Avoimia vastauksia 257.

TYÖ

- kokopäivä / arbetar på heltid
- freelancer
- työnhakija
- opiskelija/båda föräldrarna arbetar och studerar vid sidan om arbetet
- työ kotona

LAPSEEN LIITTYVÄT SEIKAT

- kehitys, haasteet (erilaiset ongelmat, sairaus)
- kotiolot
- sosiaalisuus
- muut taidot
- ainut lapsi
- ystävät

OIKEUS VARHAISKASVATUKSEEN

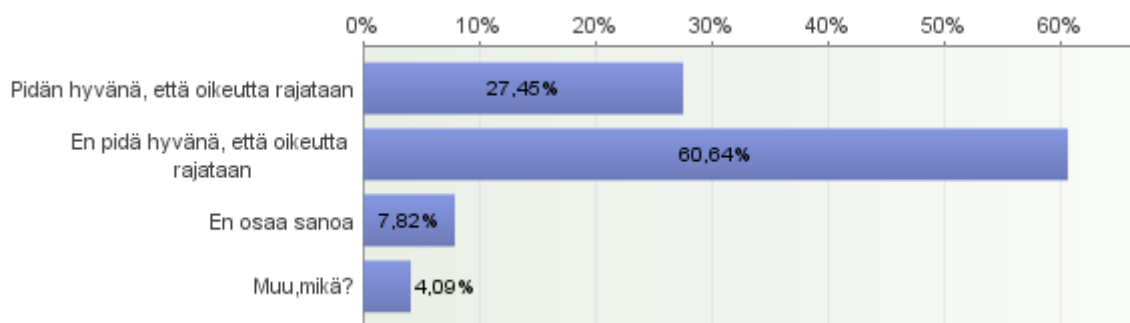
- tasavertaisuus
- vanhempien päätettävissä
- ”Ei tällaisia asioita tarvitse selittää ja perustella. En halua että taustoja tutkitaan jotta lapseni saa samaa hoitoa kuin muut.”
- alla barn skall ha rätt att få leka och lära sig socialt beteende

HUOLTAJIEN TILANNE

- mielenterveys
- sairaus
- elämäntilanne
- vauva, joka vie kaiken ajan
- alkoholism, separation och ensam vårdnad utan varken ekonomiskt eller annat stöd av den andra föräldern

Kysymys 5.

Mitä mieltä olet yleensä siitä, että subjektiivista päivähoito-oikeutta rajataan? (vastaajia 1687)

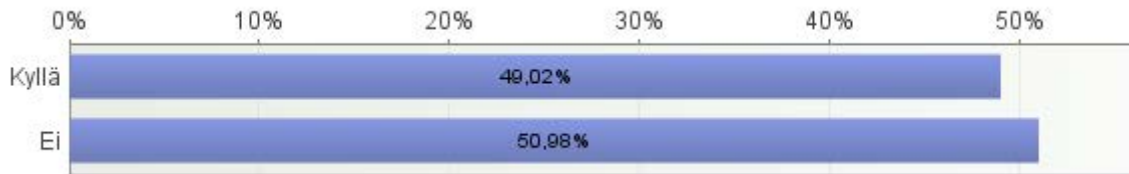

- ryhmäkokojen kasvu osapäiväisiä lisäämällä huonoa
- lasten ja perheiden erityistarpeet huomioitava
- tapauskohtainen (elämäntilanne, tuntimaksu)
- vauva kotona (tuetaan vanhemmuutta sillä, että isompikaan ei saa kokopäivää; toisaalta vauvan kanssa pitäisi saada olla rauhassa kotona)
- byrokratian kasvu (rajaus ei saa kasvattaa byrokratiaa, 20 h liian pieni tuntimäärä, rajauksen toteutus vaikuttaa → miten se 20 tuntia jaetaan)
- jos on säästettävä, niin tässä hyvä kohde
- ganska OK så länge flexibilitet finns!
- bra att den begränsas men detta skall inte göras enligt timmar utan enligt dagar per vecka eller månad.
- det är inte bra att begränsa men hellre begränsning än större grupper

- jag tycker att det är bra att den begränsas ifall det i verkligheten finns möjlighet till deltidsvård om barnet behöver det (t.ex. är fem år och behöver sällskap av jämnåriga på dagarna)

Kysymys 6 & 7 (perustelut vastaukselle).

Pidätkö 20 tunnin varhaiskasvatusoikeutta yleisesti riittävänä, kun toinen vanhemmista on kotona? (vastaajia 1679 kysymykseen 6, vastaajia 1277 kysymykseen 7)

Alla olevaan taulukkoon on luokiteltu **vastausesimerkkejä** erikseen eri vastausvaihtoehtojen valinneilta henkilöiltä.

Teema	Kyllä-vastauksia 823	Ei-vastauksia 856
Perheen olosuhteet, erityiset syyt, vauva	<p><i>"Mikäli ei ole erityistä sosiaalista syytä, jonka perusteella lapsen olisi syytä saada kokopäiväistä varhaiskasvatusta, riittää 20 tuntia hyvin varhaiskasvatuksen tavoitteiden toteutumiseen lasten osalta. Minusta on erityisen tärkeää huomioida tässä myös tasavertaisuus veronmaksajan näkökulmasta. Hyvin pienillä bruttotuloilla 'pääsee' ylimpään maksuluokkaan ja tähän ollaan kaavailmassa jopa 60€ suuruista maksukorotusta per lapsi, mikä on vuositasolla todella suuri korotus! Nettomaksajan näkökulmasta ei ole erityisen motivoivaa, mikäli yhteiskunnan säästöt eivät kohdennu kaikille. Mikäli perheessä ei ole työntekemisen tai opiskelun takia tarvetta täysiaikaiselle varhaiskasvatukselle, ei sitä tulisi myöskään myöntää."</i></p> <p><i>"Pidän tätä riittävänä, jos lakiin sisällytetty mahdollisuus laajempaan varhaiskasvatustuntimäärään lapsen edun tai kehityksen tukemisen sitä vaatiessa todella tulee toteutumaan. Eli että lapset, joiden kohdalla täysipäiväinen varhaiskasvatus katsotaan tarpeelliseksi mm. perheen mielenterveys/päihdeongelmien tai lapsen kielellisen/sosiaalisen kehityksen tukemiseksi."</i></p> <p><i>"20 tunnissa saadaan tarjottua lapselle saman ikäistä seuraa, jota kotona esim. vauvaa hoitava äiti ei ehdi tarjota. Jos kaikki aika menee äidillä imetykseen, kuten voi joskus käydä, silloin on hyvä, että isompi lapsi saa huomiota, seuraa ja viikkoita päiväkodissa."</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - 20 timmar är tillräcklig endast om man själv får välja hur man fördelar timmarna på en vecka - tycker det räcker ifall man får ha barnet i heldagsvård, alltså hela dagar men 2-3 dagar i veckan - 20 timmar är tre till fem dagar dagvård och riktigt passligt om man t.ex. skall söka jobb - ena föräldern torde kunna/hinna vara med sitt barn de timmarna barnet inte får dagvård om hen inte arbetar/studerar! 	<p><i>"Perheissä saattaa olla esim. päihde- ja mielenterveysongelmia, sekä pätkätöitä, jolloin päivähoidon vakituinen olemassaolo turvaa lapsen kasvua ja kehitystä. Helpottaa myös vanhempien työllistymistä, jos lapsella on hoitopaikka."</i></p> <p><i>"Olen huolissani niistä perheistä, joissa vanhempien jaksaminen on vähäistä esim. mielenterveysongelmien takia. Näille lapsille turvallisella kokopäivähoidolla on suuri merkitys kasvun ja kehityksen kannalta."</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - en mamma under en modernskapsledighet behöva hjälp genom att ha ett äldre barn på dagis för att orka - det försämrar arbetslösa föräldrars möjlighet att i snabb takt ta emot arbetserbjudanden och tyvärr drabbar detta i högre grad kvinnor, eftersom de oftare är hemma med barnet - problematiskt med transporten till och från daghemmet - i allmänhet ja, när det är på samhällets bekostnad. Men är det tillräckligt för att utsätta dem som behöver heldagsvård för den skam det innebär att bli stämplad som "heltidsanvändare" trots att omgivningen märker att någon av de vuxna är hemma? Hur gör man med ensamförsörjare som kanske inte jobbar heltid, men för vilka dagis är den enda möjlighet till avlastning som finns? - märkte vi tydligt, då vi fick vårt andra barn, att vårt första barn verkligen behövde och mätte bra av den dagliga verksamheten. Samtidigt kunde mamman fokusera på den nyfödde på dagarna, och samtidigt samla krafter inför eftermiddagarna, då den äldre kom hem. Jag, som far, kunde satsa på karriären under dagarna, och samtidigt hade jag energi att leka med den äldre på kvällarna, samt hjälpa mamman

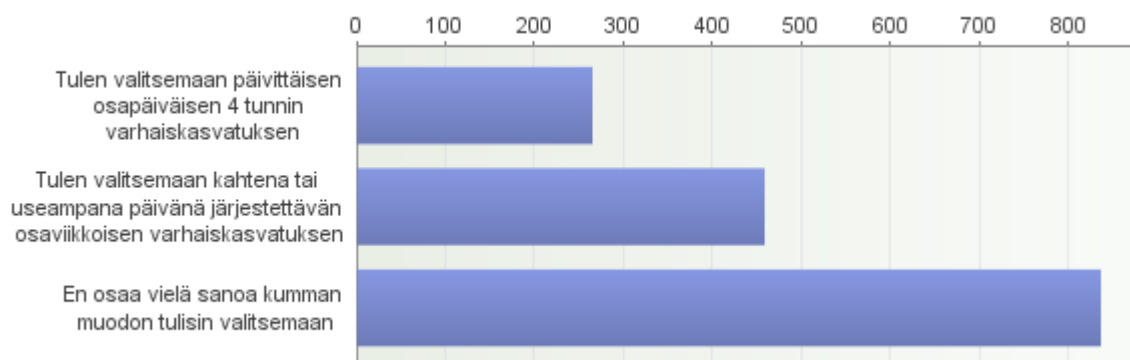
	<ul style="list-style-type: none"> - rätten är tillräcklig om familjen kan välja vårdtiden själv - ifall en förälder verkligen är där hemma och inte har något bättre för sig, så tycker jag att hen bra kan sköta barnen själv. Däremot tycker jag att det nu-förtiden är svårt att definiera vad det betyder att "ha heltidsjobb", då många kombinerar sin sysselsättning från många håll 	<p>med kvällsrutiner för den mindre för samhället (skatteintäkter)</p>
<p>Henkilökunta, ryhmäkoot. ryhmä</p>	<p>"Lapsen sosiaalisen kehityksen tarpeiden kannalta 20 tuntia on täysin riittävä ja vieläpä niin, että harjoittelua on vain muutama tunti päivässä. Ongelmana ovat kasvavat ryhmäkoot, kun osapäiväiset lapset lasketaan ryhmään eri tavalla kuin kokopäiväiset. Vuorovaikutustapahutumien määrä kasvaa moninkertaiseksi, konfliktien määrä, tautitartuntojen määrä, melu ja lapsille ja henkilökunnalle haitallinen stressi kasvaa "pienestä" ryhmäkoon kasvattamisesta huomattavasti enemmän kuin poliitikkojen mielikuvissa."</p> <p>"Perheen ja lapsen kannalta riittänee, ellei erityistä tuen tarvetta ole, mutta päivähoiton ryhmäkokoihin päivähoito-oikeuden rajaaminen vaikuttaa haitallisesti."</p> <p>"Riippuu, tuijotetaanko vaan kokonaisia täyttöasteita eikä hetkellisiä suhdelukuja. Ryhmässä ei tulisi olla kerrallaan enempää kuin nykyinen sallittu lapsimäärä, esim. alle 3-vuotiailla max. 13 lasta kolmelle kasvattajalle."</p>	<p>"Ryhmäkoot kasvavat liian suuriksi ja ryhmien kokovaihtelu tulee liian suureksi. Vaikka joku käyttää 20h viikossa päivähoitopalveluja lähes kaikki tähän ryhmään kuuluvat tarvitsevat hoidon juuri aamupäivästä keskipäivään eli silloin hän kokopäivähoitoa ainoastaan ainoastaan ovat paikalla. Eli ryhmäkoot kasvavat liian suuriksi jos henkilökuntaa ei lain mukaan tarvitse mitoitaa 20tuntillaisten tuoman lisäyksen mukaan."</p> <p>"Lapsi ei sopeudu päiväkotiryhmäänsä, jos hän käy päiväkodissa vain 4h päivässä. Lisäksi, jos esim. äiti on vastasyntyneen kanssa kotona, lapsi ei saa tarpeeksi huomiota. Hänen olisi siinä tapauksessa parempi olla ikätovereidensa kanssa päivähoitossa."</p> <p>"Haittaa lapsen sopeutumista ryhmään, katkaisee varhaiskasvatustyön pedagogisen jatkumon, jättää lapsen ulkopuolelle oman ikäisestä seurasta, joustamaton tapa rajata viikkotunteina"</p> <ul style="list-style-type: none"> - jag är rädd för att en begränsning av den subjektiva rätten till dagvård i praktiken kommer att leda till större grupper eftersom halvdagsbarn räknas som 1/2 kanske man kommer att försöka koncentrera halvdagsbarnen till speciella grupper = barnet blir tvunget att byta miljö och vänner och bekant daghemspersonal
<p>Lapsen kehitys, leikki</p>	<p>"Jos lapsen kehityksen kannalta ei ole mitään sitovaa, että lapsen täytyisi olla kokopäivähoitossa, niin mielestäni on hyvä, että edes osa lapsista haetaan pois ennen päiväunia, jolloin myös useimmiten päiväkotien henkilökunta osittain päättää työpäivänsä."</p> <p>"Pienempikin määrä riittäisi. Mikäli perheessä asiat hyvin ja lapsen kasvu ja kehitys on normaalia."</p> <p>"20 tuntia viikossa lapselle hyvin, mikäli toinen tai molemmat vanhemmat ovat kotona. Lapsen sosiaalinen kehitys ei tästä kärsi. Tämän lisäksi kaupungin ja julkisen sektorin kulut ovat joka tapauksessa kasvamassa huolestuttavaa vauhtia ja tämän tyyppiset päätökset ovat joka tapauksessa edessä."</p> <p>"20 tuntia viikossa on jo pitkä aika leikkiä ja touhuta muiden lasten kanssa, joten lapsi ehtii hyvin tässä ajassa sekä opettelemaan muiden lasten kanssa yhdessä toimimista että saamaan ammattilaisen tarjoamaa varhaiskasvatusta."</p> <p>"Varhaiskasvatuksen osuus on 20 h. Muu aika hoidossa on uni- ja leikkiaikaa, jota voidaan tarjota myös kotona."</p>	<p>"Lapsen kehitys on minun lapseni kohdalla parempaa kun käy päivähoitossa, leikkii, laulaa, syö ja nukkuu ajallaan, oppii tapoja ja on sosiaalisempi. Kielitaito kehittyy ja lapsi on terveempi."</p> <p>"20 tuntia ei ole riittävä, mikäli lapsen kehitystä edistäisi päiväkodissa oleminen täyspäiväisesti. Esim. kotona vanhemmat masentuneita tai lapsi opettelee suomenkieltä."</p> <p>"Vaikka vanhempi on kotona, ei hän välttämättä pysty tarjoamaan lapselle kehitystehtävien mukaisia virikkeitä."</p> <ul style="list-style-type: none"> - många barn behöver mera aktiviteter och social stimulans - sannolikt barnet lider mest, ifall föräldrarna har snuttjobb och barnet slängs från ett daghem till ett annat (det är inte sagt att barnets halvdagsdagis med kort varsel kan erbjuda heldagsvård) ... Det kan också leda till att barn som nu har en heldagsplats förlorar sin trygga dagisplats när mamman får ett

	<p><i>"Jos se riittää alakoululaiselle, pitää sen riittää myös taaperolle/leikki-ikäiselle."</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>åtminstone deltidsgård är oerhört viktig för barnets sociala utveckling</i> - <i>då hinner barnet ta del av planerad verksamhet, träffa kompisar och öva på sina sociala färdigheter MEN hinner också vara tillsammans med sin förälder/föräldrar hemma, vilket är av allra största vikt!</i> - <i>halvdagsvård borde räcka, men är det 4 eller 5 timmar per dag kan jag inte säga. Det beror lite på dagvårdens schema - när det är bra att anlända och fara</i> - <i>barn behöver få vara hemma med mamma om hon är hemma med ett syskon</i> 	<p><i>barn till och blir moderskapsledig, eftersom barnets daghem nödvändigtvis inte erbjuder 20h vård (vissa privata daghem erbjuder endast 100 % eller 75 %).</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>20 h är alldeles för lite får att barnet skall lära sig och anpassa sig i samhället och skolan</i>
<p>Kokopäivähoito</p>	<p><i>"Jos on kokopäiväoikeus vaikka toinen on esim. työttömänä niin tämä mahdollistaa kätevästi pimeään työn tekemisen. Tämä systeemi on erittäin yleistä tällä hetkellä. Saadaan hyöty halvasta hoitopaikasta kun on työttömänä eikä makseta veroja tehdystä työstä."</i></p> <p><i>"Itse tehnyt töitä kokopäiväisesti ja silti vanhempi meni hoitoon vasta 4v iässä ja nuorempi täytettyään 3v. En näe syytä, mikseivät työttömät kykenisi hoitamaan lapsiaan kotona, kun itse kykenin tähän tehdessäni samalla töitä. 20h viikossa on aivan riittävästi "virikehoitoa". Tietenkin tapauskohtaisesti täytyy tilanne arvioida."</i></p> <p><i>"Mielestäni on lapselle raskasta käydä kokopäiväisesti hoidossa, ellei siihen ole pakottava tarve."</i></p>	<p><i>"Lapsilla tulisi olla samanlainen oikeus osallistuvaan sosiaaliseen toimintaan päivähoitossa riippumatta vanhempien sosioekonomisesta asemasta. Koska "vapaa leikki" -aikana lapset kehittävät sosiaalisia taitojaan, jää osalta lapsista tärkeiden kaverisuhteiden muodostaminen puuttumaan, jos heillä ei ole oikeutta tätä milloinkaan harjoittaa (vapaa leikkiä lapsilla on yleensä iltapäivisin). Lisäksi eriarvoistuminen ja leimaantumisen lisääntyminen: lapset jakautuvat helposti jo näin varhaisessa vaiheessa "parempiin" ja "huonompiin" sen mukaan miten heidän vanhempansa ovat töissä. Lisäksi esimerkiksi omassa tapauksessani epäsäännölliset osatyöt lisäävät turhaa byrokratiaa, epävarmuutta ja vaikeuttavat työllistymistä."</i></p> <p><i>"Kaikilla lapsilla kuuluisi olla oikeus kokopäivähoitoon. Lapset asetetaan eriarvoiseen asemaan, mikäli päivähoito-oikeutta rajataan ja esim. oma lapseni halua olla kavereiden kanssa koko päivän. Mikäli lapsi saisi olla vain 4 t/pvä päivähoitossa, ei esim. lepotaiko olisi lapselle enää mahdollinen. Päivähoito-oikeuden rajaaminen vanhemman tilanteen mukaan ei ole lapsesta johtuva syy. Pitäisi ottaa huomioon lapsen oikeus."</i></p>
<p>Oikeus</p>	<p><i>"Nähdäkseni kaikilla lapsilla tulisi olla oikeus laadukkaaseen varhaiskasvatukseen ammattilaisten ohjauksessa ja ikätovareiden seurassa. Tämä edistää sosiaalisia taitoja, jotka ovat puolestaan edellytys koulua varten. Olen kuitenkin sitä mieltä että toisen vanhemman ollessa kotona on 20h/vko aivan riittävä määrä hoitoa. Neljä tuntia päivässä on hieman vähemmän kuin esiopetusaika, eli siinä ehtii varmasti saamaan hoitopäivästä kaikki mahdolliset hyödyt."</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>man skall inte utnyttja staden och skattebetalarna</i> - <i>arbetslösa eller på föräldradighet kan själv sköta sina barn eftersom det är eget val att bli fler barns förälder</i> 	<p><i>"Perheiden tulee itse saada päättää, tarvitseeko lapsi 20 tuntia varhaiskasvatusta vai kokopäiväisen hoitopaikan riippumatta siitä, onko toinen vanhemmista kotona vai ei."</i></p> <p><i>"Perheissä tiedetään parhaiten mitä lapsi ja perhe tarvitsevat."</i></p> <p><i>"Perheillä tulisi olla oikeus päättää mikä heidän elämäntilanteeseensa on sopiva vaihtoehto varhaiskasvatuksessa ja maksavana asiakkaana sen ei pitäisi olla ongelma? Jokaiselle lapselle pitäisi olla mahdollisuus osallistua varhaiskasvatukseen kokopäiväisesti. Tällainen rajaaminen lokeroi turhaan ihmisiä."</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>det finns en massa olika människor i varierande livssituationer/kriser och det är knappast vettigt att ytterligare tvinga dem att "tigga" om ytterligare vård</i>

		<ul style="list-style-type: none"> - <i>det finns en massa olika människor i varierande livssituationer/kriser och det är knappast vettigt att ytterligare tvinga dem att "tigga" om ytterligare vård</i> - <i>fruktansvärd administrativ rumba att hålla reda på vem som får och vem som inte får mer än 20 h vård, tror inte att det i längden sparar något</i> - <i>påfrestande för redan hårt belastade föräldrar - att fallspecifikt reda ut om ett barn har rätt till heldagsvård eller inte</i> - <i>att reda ut vem som är berättigad till vad och vilken familjesituation som ger rätt till extra timmar känns byråkratiskt och godtyckligt.. många som kanske skulle behöva extra hjälp inte vill be om det om det betyder att man ska börja motivera varför det behövs</i> - <i>en begränsning innebär att dessa föräldrar skulle bli tvungna att anhålla speciellt om ökad tid, vilket riskerar att gå ut över barnen som i så fall inte får tillgång till andra sociala sammanhang</i> - <i>det finns familjer där föräldrarna mår dåligt, och att ha hemma ett aktivt barn kan försämra förutsättningarna för hela familjen, vilket kommer att kosta samhället bra mycket mera jämfört med nyttan i form av besparingar</i>
--	--	---

Kysymys 8. (Vastauksia 1556)

Kunnan tulee tarjota 20 tunnin laajuisen varhaiskasvatuksen piirissä olevan lapsen vanhemmille tai muille huoltajille ainakin kaksi vaihtoehtoista tapaa järjestää varhaiskasvatus. Varhaiskasvatus järjestetään mainitun tuntimäärän puitteissa lapsen vanhemman tai muun huoltajan valinnan perusteella joko päivittäisenä osapäiväisenä tai kahtena tai useampana päivänä järjestettävänä osaviikkoisena varhaiskasvatuksena. Pykälässä ei rajoiteta mahdollisuutta sopia myös muista järjestelyistä. Varhaiskasvatuksen järjestäjä päättää tarkemmat lapsikohtaiset toiminta-ajat ottaen lapsen ja tämän huoltajien toiveet huomioon.

Kysymys 9. (Vastauksia 1626)

Mikäli varhaiskasvatuksen avoimet palvelut (leikkihuoneet, kerhot) olisivat maksuttomia, valitsisitko avoimen palvelun 20 tunnin varhaiskasvatusoikeuden sijasta?

Kysymys 10. (Vastauksia 610)

Mikäli vastasit edelliseen kohtaan "Ei", kerro, miten avoimia palveluita kehittämällä ne voisivat olla vaihtoehto lapsellesi.

Avoimia varhaiskasvatuspalveluja ei nähty vaihtoehtona vaan lisänä tarjontaan. ”Ne ovat juurikin vaihtoehto, ei korvaava palvelu. Siihen ei tule pyrkiä.”

Vastaukset koskivat

- henkilöstön pedagogista osaamista (päiväkodeissa osaavampaa henkilökuntaa)
- toiminta-aikaa (vain aamupäivisin, vain 3 h, vain tietyinä aikoina)
- lasten eriarvoisuutta
- päiväkodin toiminnan suunnitelmallisuutta
- tiloja (ei välttämättä sisätiloja tai kunnon wc:tä)
- seurakunnan kerhoissa uskonnollinen painotus
- lapsen saaman tarvittavan tuen puute
- kerhotoiminnan mainonta puutteellista
- hoitopaikan vaihto ei ole ajankohtaista (esim. töissä olon takia)
- toiminta ei ole niin säännöllistä kuin päiväkodissa
- kuljetusongelmat (ei joka puolella kaupunkia)
- osassa vastauksia todettiin, että ovat nyt jo niin edullisia, ettei maksuttomuudella olisi merkitystä

Kysymys 11. (Vastauksia 1148)

Mitä on mielestäsi tärkeä ottaa huomioon, jotta varhaiskasvatuspalvelut pysyvät edelleen laadukkaina mahdollisista rajauspäätöksistä huolimatta?

Vastaukset koskivat

- ryhmäkokojen pitämistä ennallaan
- henkilökunnan koulutustasoa
- lapsen edun huomioimista, lasten tasa-arvoisuuden huomioimista
- eriarvoisuuden ehkäisyä
- pysyviä hoitosuhteita ja -paikkoja
- perheiden tilanteiden huomioimista
- nähtiin, että varhaiskasvatukseen kohdennetut säästöt tulevat kalliiksi myöhemmin tai kostaavat lastensuojelun puolella
- byrokratian pitämistä alhaisena

Avoimien varhaiskasvatuspalveluiden toimintamuotoja

Leikkipuistotoiminta

Leikkipuistotoiminta on ulkona tapahtuvaa varhaiskasvatusta 1,5 – 6 -vuotiaille lapsille. Toiminta tukee lapsen ensiaskeleita kodin ulkopuolelle erossa omista vanhemmistaan. Lapsi saa leikin ja liikunnan kokemuksia yhdessä toisten lasten kanssa. Leikkipuistotoiminta tukee lapsen myönteistä minäkäsitystä, ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja sekä ajattelun kehittymistä. Lapsilähtöisyys on tärkeä periaate toimintaa suunniteltaessa.

Leikkipuistot ovat avoinna maanantaista perjantaihin klo 9.00 – 12.30. Mukaan pääsee ilmoittautumalla suoraan leikkipuistoon päivähoitotyöntekijöille. Leikkipuistossa lapsi voi ulkoilla turvallisesti päivähoitotyöntekijän seurassa sekä kokea leikin ja liikunnan iloa yhdessä toisten lasten kanssa. Turun kaupungin järjestämää leikkipuistotoimintaa järjestetään 26 leikki-paikassa. Leikkipuistoissa työskentelee yleensä kaksi osa-aikaista päivähoitotyöntekijää (4 h/päivä).

Leikkipuistotoiminnan perusmaksu on 27 euroa kuukaudessa perheen nuorimmalta toimintaan osallistuvalla lapsella. Vanhemmilta sisaruksilta maksu on 23 euroa kuukaudessa. Puistoaikana järjestettävään kerhotoimintaan osallistuvalla lapsella maksu on 23 euroa kuukaudessa (seurakunnan päiväkerho tai vastaava). Myös ulkopaikkakuntalaiset voivat osallistua toimintaan, jolloin maksu on 33 euroa kuukaudessa.

Leikkikoulut

Leikkikoulu on pääsääntöisesti aamupäivisin tapahtuvaa pedagogista toimintaa, jota ohjaa Turun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa toimii myös ulko- ja liikuntaleikkikouluja. Leikkikoulussa liikutaan, leikitään, askarrellaan, lauletaan ja opetellaan tärkeitä ryhmässä toimimisen taitoja. Sadut ja draama ovat myös tärkeinä osana toimintaa. Perinteiset suomalaiset juhlat sisältyvät myös leikkikoulun toimintasuunnitelmaan. Leikkikoulussa toimitaan pienryhmissä lasten iän ja kehityksen mukaan. Toiminta on suunniteltua ja tavoitteellista lapsen kasvua ja kehitystä tukevaa. Yhteistyö vanhempien kanssa on osa arkea.

Leikkikoulutoiminta on suunnattu ensisijaisesti kotona olevien vanhempien 3 – 5 -vuotiaille lapsille. Leikkikoulutoimintaa järjestetään sisätiloissa sekä ulkoleikkikouluina.

Kaupungin kuuden leikkikoulun lisäksi kaupungissa toimii yksityinen kielleikkikoulu.

Avoim päiväkotitoiminta

Avoimen päiväkodin ryhmässä toiminta perustuu aktiiviseen yhdessäoloon. Toiminnan sisällöllinen vastuu on lastentarhanopettajalla ja lastenhoitajilla. Lapset toimivat yhdessä vanhempiensa kanssa. Avoimen päiväkotiryhmän toiminta suunnitellaan vanhempien ja lasten esittämien toiveiden mukaan. Toiminta sisältää arjen yhdessäoloa, leikkiä, taito- ja taideaineita, musiikkia, liikuntaa ja retkiä lähiympäristöön.

Turussa on neljä avointa päiväkotia. Avoin päiväkotitoiminta on perheille maksutonta.

Varhaiskasvatuksen perheryhmätoiminta

Varhaiskasvatuksen perheryhmätoiminnan tavoitteena on yhdistää Turun kaupungin toteuttaman varhaiskasvatuksen ja lastensuojelutyön perhetyön osaamisen vahvuudet siten, että molemmat toimijat pystyvät tukemaan turkulaisia lapsiperheitä tavalla, joka on perheille merkityksellinen ja auttaa heitä suoriutumaan arkeensa sisältyvistä tehtävistä. Perheryhmissä työskentelee varhaiskasvatuksen lastentarhanopettaja tai lastenhoitaja sekä lastensuojelun perhetyön perhetyöntekijä.

Varhaiskasvatuksen perhetyön sisältö voidaan jakaa kahteen painopiste-alueeseen, ennaltaehkäisevään työhön, jossa keskeistä on vanhemmuuden tukeminen ja syrjäytymisen ehkäisy. Toinen keskeinen alue on intensiivisempi perheen tukeminen erilaisin työmenetelmin.

Perheryhmätoiminnan pyrkimyksenä on luoda myönteinen ilmapiiri, jolloin on mukava viettää aikaa yhdessä. Huomiota kiinnitetään lapsen ja vanhemman väliseen vuorovaikutukseen sekä pyritään luomaan helposti omaksuttavia vuorovaikutusmalleja. Ryhmässä harjoitellaan iloitsemaan yhdessä tekemisestä lapsen kanssa: laulut, leikit, askartelut, juhlalliset jne. Lapsi oppii myös ryhmässä toimimisen taitoja: yhdessä leikkiminen, vuoron odottaminen, toisen huomioiminen jne. Toiminnan tavoitteena on vertaistuen lisäksi mahdollistaa sosiaalisten kontaktien ja tukiverkoston rakentaminen vanhemmille. Moniammatillisen työtavan vahvuutena on perheen kokonaisvaltainen huomioiminen sekä mahdollisuus tukea perhettä juuri heidän tarpeitaan vastaavasti.

Turussa on perheryhmätoimintaa kuudessa ryhmässä.

Varhaiskasvatuksen ja seurakunnan välinen yhteistyö

Avointa leikkikoulutoimintaa toteutetaan yhteistyössä Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän kanssa. Leikkikoulutoiminta tarjoaa kotona oleville lapsille mahdollisuuden harjoitella ryhmässä toimimista. Toiminta on laadukasta ja suunniteltua varhaiskasvatusta. Sisällöllisesti päiväkodin toimintaan verrattavissa oleva leikkikoulu tarjoaa mahdollisuuden perheille, joilla ei ole kokopäiväistä hoidon tarvetta.

Toimintaa ohjaavat lastentarhanopettaja tai lastenhoitaja ja seurakunnan perhetyöntekijä ja/tai lastenohjaaja. Leikkikoulu/perhekerho ja päiväkerho pitävät sisällään toimintatuokioita ja pienen hartaushetken, joka on perheelle vapaaehtoinen. Arjessa opetellaan toisen ihmisen huomioimista, auttamista, jakamista, ihmisistä ja luonnosta välittämistä. Leikkikoulun ohjelmaan kuuluu leikkimistä, liikkumista, tutkimista, lukemista, musiikkia ja kädentaitoja. Yksilöllinen kehittyminen ja lapsen kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa. Työntekijät ja vanhemmat sitoutuvat yhdessä kumppanuuteen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi.

Turussa on kuusi varhaiskasvatuksen ja seurakunnan yhteistä leikkikoulua tai kerhoa. Osallistuminen on maksutonta eikä vaikuta päiväkotipaikan saamiseen.

Varhaiskasvatuksen ja Mannerheimin lastensuojeluliiton välinen yhteistyö

Turun varhaiskasvatus tekee yhteistyötä Mannerheimin lastensuojelujärjestön kanssa Perhetalo Heidekenin Perhekahvila-toiminnassa tiistaisin ja torstaisin sekä lasten kerhotoiminnassa perjantaisin. Perhekahvilassa lastaan hoitavat vanhemmat tapaavat toisiaan ja jakavat kokemuksiaan samanlaisessa elämäntilanteessa elävien vanhempien kanssa. Lapsille järjestetään toimintaa ja tekemistä muiden lasten kanssa. Perhekahvila edistää yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

Yhteenveto avoimista varhaiskasvatuspalveluista

Käyttäjämäärät avoimen varhaiskasvatuksen / kokopäivähoitoa kevyemmissä vaihtoehdoissa eri toiminnoissa 15.12.2015:

Toiminta	Lapsia
Oman toiminnan leikkikoulut	102
Yksityisen toiminnan kerhot	20
Kunnallinen osapäivähoito	180
Yksityinen osapäivähoito	17
Leikki puisto	429
Yhteensä	748

Avoimet päiväkodit, perhekerhot sekä varhaiskasvatuksen yhteistyötoiminnot muiden toimijoiden kanssa, asiakasmäärä/kk keskimäärin vuonna 2015:

Toiminta	Lapsia/kk
Avoimet päiväkodit	502
Pernon perhetelakka ja Lausteen perhetupa	254
Varhaiskasvatuksen ja seurakunnan yhteistyö	169
Varhaiskasvatuksen ja MLL:n yhteistyö	277
Yhteensä	1 202

Liite 3

Maksuluokkataulukot, palvelun piirissä olevat lapset tai perheet

	Kunnallinen toiminta		Yksityinen toiminta				Yhteensä					
Maksut	5343	%	4782	%	1888	%	1560	%	7231	%	6342	%
ei maksua	1773	33,2	1689	35,3	433	22,9	382	24,5	2206	30,5 %	2071	32,7 %
26-59€	515	9,6	452	9,5	131	6,9	110	7,5	646	8,9 %	562	8,9 %
60-99€	522	9,8	450	9,4	119	6,3	100	15128,0	641	8,9 %	550	8,7 %
100-228€	1748	32,7	1511	31,6	599	31,7	513	32,9	2347	32,5 %	2024	31,9 %
229 €	7	0,1	7	0,2					7	0,0 %	7	0,1 %
230-282€	814	15,2	763	16,0	408	21,6	384	24,6	1222	16,9 %	1147	18,1 %
283- €	1145	21,4	1137	23,8	624	33,1	609	39,0	1769	24,5 %	1746	27,5 %

Päivähoitomaksujen muutos eri tuloryhmissä tällä hetkellä, tehtävän indeksikorotuksen jälkeen ja maksuasetuksen täysimääräisen toteuttamisen jälkeen

Liite 2

Päivähoitomaksujen muutos eri tuloryhmissä tällä hetkellä, tehtävän indeksikorotuksen jälkeen ja maksuasetuksen täysimääräisen toteuttamisen jälkeen.

perhekoko	tulot nyt 1500	tulot elok. 1500	muutos %	tulot. elok. suunnitelma	muutos %
1aik.+1lapsi	17	11	-35 %	0	#JAKO/0!
1aik.+2lasta	0	0	#JAKO/0!	0	#JAKO/0!
1aik.+3lasta	0	0	#JAKO/0!	0	#JAKO/0!
2aik.+1lapsi	0	0	#JAKO/0!	0	#JAKO/0!
2aik.+2lasta	0	0	#JAKO/0!	0	#JAKO/0!
2aik.+3lasta	0	0	#JAKO/0!	0	#JAKO/0!

tulot nyt 2000	tulot elok. 2000	muutos %	tulot. elok. suunnitelma	muutos %
74	69	-7 %	10	-86 %
31	25	-19 %	9	-71 %
1	0	-100 %	0	-100 %
31	25	-19 %	9	-71 %
1	0	-100 %	0	-100 %
0	0	#JAKO/0!	0	#JAKO/0!

perhekoko	tulot nyt 2500	tulot elok. 2500	muutos %	tulot. elok. suunnitelma	muutos %
1aik.+1lapsi	132	126	-5 %	67	-49 %
1aik.+2lasta	78	72	-8 %	59	-24 %
1aik.+3lasta	41	35	-15 %	36	-12 %
2aik.+1lapsi	78	72	-8 %	59	-24 %
2aik.+2lasta	41	35	-15 %	36	-12 %
2aik.+3lasta	30	24	-20 %	24	-20 %

tulot nyt 3000	tulot elok. 3000	muutos %	tulot. elok. suunnitelma	muutos %
189	184	-3 %	125	-34 %
125	119	-5 %	109	-13 %
80	75	-6 %	80	0 %
125	119	-5 %	109	-13 %
80	75	-6 %	80	0 %
70	64	-9 %	68	-3 %

perhekoko	tulot nyt 3500	tulot elok. 3500	muutos %	tulot. elok. suunnitelma	muutos %
1aik.+1lapsi	247	241	-2 %	182	-26 %
1aik.+2lasta	172	166	-3 %	159	-8 %
1aik.+3lasta	120	114	-5 %	124	3 %
2aik.+1lapsi	172	166	-3 %	159	-8 %
2aik.+2lasta	120	114	-5 %	124	3 %
2aik.+3lasta	109	103	-6 %	112	3 %

tulot nyt 4000	tulot elok. 4000	muutos %	tulot. elok. suunnitelma	muutos %
283	290	2 %	240	-15 %
219	213	-3 %	209	-5 %
159	154	-3 %	168	6 %
219	213	-3 %	209	-5 %
159	154	-3 %	168	6 %
149	143	-4 %	156	5 %

perhekoko	tulot nyt 6000	tulot elok. 6000	muutos %	tulot. elok. suunnitelma	muutos %
1aik.+1lapsi	283	290	2 %	354	25 %
1aik.+2lasta	283	290	2 %	354	25 %
1aik.+3lasta	283	290	2 %	344	22 %
2aik.+1lapsi	283	290	2 %	354	25 %
2aik.+2lasta	283	290	2 %	344	22 %
2aik.+3lasta	283	290	2 %	332	17 %

tulot nyt 6500	tulot elok. 6500	muutos %	tulot. elok. suunnitelma	muutos %
283	290	2 %	354	25 %
283	290	2 %	354	25 %
283	290	2 %	354	25 %
283	290	2 %	354	25 %
283	290	2 %	354	25 %
283	290	2 %	354	25 %

perhekoko	tulot nyt 7000	tulot elok. 7000	muutos %	tulot. elok. suunnitelma	muutos %
1aik.+1lapsi	283	290	2 %	354	25 %
1aik.+2lasta	283	290	2 %	354	25 %
1aik.+3lasta	283	290	2 %	354	25 %
2aik.+1lapsi	283	290	2 %	354	25 %
2aik.+2lasta	283	290	2 %	354	25 %
2aik.+3lasta	283	290	2 %	354	25 %

indeksin mukainen korotus

uuden lain tuoma korotus

Asiakasmaksun vaikutus palvelusetelillä järjestettävään päivähoitoon

	setelin suurin arvo	kunnallisen päivähoiton maksu	lapsikohtaisen setelin arvo, jonka kaupunki maksaa	asiakkaan omavastuu	tulokertymä tuottajalle, jos hoitopaikan hinta on sama kuin setelin suurin arvo
voimassa oleva suurin maksu	815	283	532	283	815
0-maksu	815	0	815	0	815
esitys suurimmasta maksusta	815	354	461	354	815
0-maksu	815	0	815	0	815
Arvo tarkistetaan OKM ilmoituksen mukaisella korotuksella asiakasmaksun korotuksella, 7 euroa	822	290	532	290	822
	822	0	822	0	822
Arvo tarkistetaan asiakasmaksulain suurimmalla korotuksella, 71 euroa	886	354	532	354	886
	886	0	886	0	886